

opusdei.org

"Trpljenje oslobađa ljubav"

Neki isječci iz prelijepog apostolskog pisma Ivana Pavla II. "Spasonosno trpljenje" o dubokom ljudskom i božanskom smislu trpljenja.

4.11.2012.

Iz apostolskog pisma Ivana Pavla II. *Spasonosno trpljenje (Salvifici Doloris)*

11. veljače 1984. (Blagdan Majke Božje Lurdske)

5. . . . Čovjek trpi na razne načine koje medicina često ne dohvaća ni svojim najrazvijenijim specijalizacijama. Patnja je nešto šire od bolesti, nešto složenije i dublje ukorijenjeno u samu ljudsku narav. Za pristup tome pitanju pomaže nam razlikovanje tjelesne i moralne patnje. Razlika se temelji na dvostrukosti ljudskog bića te označuje tjelesnu i duhovnu sastavnicu toga bića kao neposrednog i izravnog subjekta trpljenja. Ukoliko se barem do određenog stupnja mogu istoznačno upotrebljavati riječi „patnja“ i "bol", *tjelesna patnja* ostvaruje se kad na bilo koji način „boli tijelo“, a *moralna patnja* jest "bol duše". Riječ je, dakle, o boli duhovne naravi, a ne samo o psihičkoj dimenziji boli koja prati kako moralnu tako i tjelesnu patnju. Širina i mnogolikost moralne patnje doista nije manja od one tjelesne . . .

Krist je ljubavlju pobijedio patnju

18. . . . *Krist trpi dragovoljno i trpi nedužan*. Svojim trpljenjem sažimlje ono pitanje koje je – bezbroj puta postavljano od ljudi – na tako korjenit način izraženo u Knjizi o Jobu. Krist, međutim, ne samo da donosi to isto pitanje (i to korijenitije jer on nije samo čovjek poput Joba nego je Božji Jedinorođenac) nego donosi i *najviše od mogućeg odgovora na to pitanje* . . . "Riječ o križu" ispunja konačnom stvarnošću sliku drevnoga proroštva. Mnoga mjesta, mnogi govori za vrijeme Kristova javnog naučavanja svjedoče kako je on od početka pripremio tu patnju koja je volja Očeva za spasenje svijeta. Ipak je odlučni trenutak bila molitva u Getsemaniju. Riječi: "Oče moj! Ako je moguće neka me mimoide ova čaša. Ali ne kako ja hoću, nego kako hoćeš ti," i zatim: "Oče moj, ako nije moguće da me čaša mine, te je ne pijem, budi volja tvoja!" mnogo kazuju. One dokazuju istinu one ljubavi koju Jedinorođenac

iskazuje Ocu u svojoj poslušnosti. Istodobno potvrđuju istinitost njegova trpljenja. Riječi Kristove molitve u Getsemaniju dokazuju *istinu ljubavi po istini patnje*. Te Kristove riječi iskreno potvrđuju ljudsku istinitost najdublje patnje: trpjeti znači podnositi zlo pred kojim čovjeka podilazi jeza, te on kaže "neka me mimoide", baš kao što je to Krist rekao u Getsemaniju. . . .

Nakon riječi u Getsemaniju dolaze one izrečene na Golgoti koje svjedoče o toj, u povijesti svijeta jedinstvenoj, dubini zla u podnošenoj patnji. Kad Krist kaže: "Bože moj, Bože moj, zašto s me napustio?", njegove riječi nisu samo izraz one napuštenosti koja se više puta oglasila u Starom zavjetu, osobito u Psalmima i napose u Psalmu 22 [21] iz kojeg su te riječi navedene. Može se reći da se riječi o napuštanju rađaju na razini nerazdvojivog jedinstva Sina s Ocem, i to zbog toga što je Otac "svalio na nj

bezakonja nas sviju“, prema onome što će sv. Pavao izreći: "Njega, koji ne okusi grijeha, Bog za nas grijehom učini.“ Zajedno s tim strašnim teretom, odmjerujući sveukupnost zla u okretanju leđa Bogu, što je sadržano u grijehu, Krist posredstvom božanske dubine sinovskog jedinstva s Ocem, na ljudski neizreciv način doživljava tu patnju koja je rastanak, odbijanje Oca, prekid s Bogom. No upravo po takvoj patnji on izvršava otkupljenje te može izdišući reći: "Svršeno je."

...

24. . . . Zar to možda znači da otkupljenje što ga je Krist izvršio nije potpuno? Ne! To samo znači da otkupljenje izvršeno snagom ljubavi koja daje zadovoljštinu, *ostaje trajno otvoreno za svaku ljubav koja se očituje u ljudskom trpljenju*. U toj dimenziji – u razmjerima ljubavi - otkupljenje koje je već do dna dovršeno, u izvjesnom se smislu

trajno dovršava. Krist je djelo otkupljenja izvršio potpuno, sve do kraja, no on ga istodobno nije zatvorio: u toj otkupiteljskoj patnji kojom je izvršeno otkupljenje svijeta, Krist se od početka otvorio i trajno se otvara trajnoj ljudskoj patnji. Doista se čini da *Kristovo otkupiteljsko trpljenje po svojoj biti zahtijeva* da bude neprestano nadopunjano.

Na taj je način, tako otvoren svakom ljudskom trpljenju, Krist svojim trpljenjem izvršio otkupljenje svijeta. Međutim, istodobno to otkupljenje, iako je potpuno izvršeno Kristovom patnjom, živi i na svoj se način razvija u ljudskoj povijesti. Živi i razvija se kao Tijelo Kristovo koje je Crkva, i u toj protežnosti svako ljudsko trpljenje, snagom sjedinjenja s Kristom u ljubavi, nadopunja Kristovu patnju. Nadopunja je *kao što Crkva nadopunja Kristovo otkupiteljsko djelo. . . .*

Evandjelje trpljenja

25. Svjedoci Kristova križa i uskrsnuća namriješe Crkvi i svijetu svojevrсно evandjelje trpljenja. Sam je Otkupitelj pisao to evandjelje najprije osobnom patnjom prihvaćenom iz ljubavi da čovjek "ne umre, nego da ima život vječni". To je trpljenje, zajedno sa živim riječima Isusova naučavanja, postalo obilnim vreloom za sve koji u prvom naraštaju njegovih učenika i priznavalaca postadoše sudionici njegovih patnja, i zatim u naraštajima što su slijedili tijekom stoljeća.

Nadasve je utješno, kao što je evandeoski i povijesno točno, uočiti kako je uz Krista na prvom i vrlo istaknutom mjestu uvijek njegova presveta Majka sa svojim izvanrednim svjedočenjem što ga *cijelim svojim životom* daje tom osobitom evandelju trpljenja. U njoj su se brojne i teške patnje tako

umnožile i kao u lanac povezale da postadoše ne samo dokaz neslomljive vjere nego također doprinos otkupljenju sviju. Doista, ona je već od tajnovita razgovora s anđelom u svojem majčinskom poslanju nazrijevala „da joj je suđeno“ da na jedinstven i neponovljiv način sudjeluje u samom Sinovljevu poslanju. To su joj vrlo brzo potvrdili kako događaji što su pratili Isusovo rođenje u Betlehemu, tako i izričiti navještaj starca Šimuna koji je progovorio o maču tako oštrom da će joj i dušu probosti. To su joj potvrdile i tjeskobe i nevolje žurnoga bijega u Egipat što ga je izazvala Herodova okrutna odredba.

Osim toga, nakon svih događaja skrovitog i javnog života njezina Sina, u kojima je ona bez sumnje sudjelovala profinjenom osjećajnošću, patnja je presvete Marije na Golgoti uz Isusovu patnju dosegla vrhunac što ga je s ljudskog

stanovišta teško zamisliti, ali je sigurno otajstveno nadnaravno plodan za sveopće spasenje. Njezin uspon na Golgotu, njezino "stajanje" podno križa zajedno s ljubljenim učenikom, bijaše sasvim osobito sudjelovanje u otkupiteljskoj Sinovljevoj smrti kao što su, ostalom, riječi što ih je mogla razaznati s njegovih usana bile kao svečana potvrda tog osobitog evanđelja što ga je trebalo navijestiti cijeloj vjerničkoj zajednici.

Postavši svojom *prisutnošću* svjedokinjom a *supatnjom* sudionicom Sinovljeve muke, presveta Marija dala je jedinstven doprinos evanđelju trpljenja potvrđujući unaprijed pavlovski izričaj koji je naveden na početku ovoga pisma. Ona doista ima sasvim osobitih razloga da može tvrditi kako „u svome tijelu – kao i u svome srcu – dopunja ono što nedostaje patnjama Kristovim“.

U svjetlu nedosežna Kristova primjera koji se jedinstvenom jasnoćom odražava u životu njegove majke, evanđelje trpljenja je preko iskustva i riječi njegovih apostola postalo nepresušnim vrelom za uvijek nove naraštaje što se izmjenjuju kroz povijest Crkve. Evanđelje trpljenja ne znači samo to da je patnja prisutna u evanđelju kao jedan od sadržaja radosne vijesti, nego to evanđelje osim toga znači objavu spasonosne snage i spasonosnog značenja trpljenja u Kristovu mesijanskom poslanju i, dosljedno, u poslanju i pozivu Crkve. . . .

26. Dok su prvo veliko poglavlje evanđelja trpljenja iz naraštaja u naraštaj pisali oni koji zbog Krista podnose progonstva, usporedno se kroz svu povijest razvija drugo veliko poglavlje toga evanđelja. Pišu ga svi *oni što trpe zajedno s Kristom* sjedinjujući svoja ljudska trpljenja s

njegovom spasenjskom patnjom. U njima se ostvaruje ono što su prvi svjedoci muke i uskrsnuća rekli i napisali o sudjelovanju u Kristovu trpljenju. U njima se, dakle, ispunja evanđelje trpljenja i istodobno ga svatko od njih u određenom smislu nastavlja pisati: piše ga i proglašava svijetu, naviješta ga svojoj okolini i svojim suvremenicima.

Iz stoljeća u stoljeće, iz naraštaja u naraštaj otkriva se kako je *u trpljenju skrivena osebujna snaga koja iznutra približuje* čovjeka Kristu, neka osobita milost. Njoj mnogi sveci duguju svoje duboko obraćenje – poput sv. Franje Asiškog, sv. Ignacija Lojolskog i drugih. Plod takva obraćenja nije samo činjenica da čovjek otkriva spasenjsko značenje trpljenja nego nadasve to što u trpljenju postaje sasvim novim čovjekom. On kao da pronalazi novu mjeru *svega svojeg života i svojeg poziva*. To otkriće jest osobita

potvrda duhovne veličine koja u čovjeku neusporedivo nadvisuje tijelo. I u slučaju kad je tijelo teško bolesno, sasvim nesposobno, te je čovjek gotovo nemoćan za življenje i djelovanje, sve se više očituje unutarnja *zrelost i duhovna Veličina*, što postaje potresna opomena zdravima i normalnima.

Ta unutarnja zrelost i duhovna veličina u patnjama, bez sumnje su *plod osobita obraćenja* i suradnja s milošću raspetoga Otkupitelja. On je taj koji uživo djeluje u ljudskim trpljenjima posredstvom svojega Duha Istine, Duha Utješitelja. On je taj koji u određenom smislu mijenja samu bit duhovnoga života, naznačujući čovjeku patniku mjesto uza se. On je taj koji kao učitelj i unutarnji vođa poučava patničkog brata i sestru u čudesnoj razmjeni što je položena u samu srž otajstva otkupljenja. Trpljenje je samo po sebi iskustvo zla. Ali Krist je od njega

učinio najčvršći temelj konačnoga dobra, upravo dobra vječnog spasenja. Svojim trpljenjem na križu Krist je dosegao same korijene zla: korijene grijeha i smrti. Pobijedio je uzročnika zla, Sotonu, i njegovu trajnu pobunu protiv Stvoritelja . . . I Krist se po svojoj osobnoj spasonosnoj patnji nalazi u svakom ljudskom trpljenju te može u njemu iznutra djelovati snagom svojega Duha Istine, Duha Utješitelja.

I ne samo to: božanski Otkupitelj želi prodrijeti u dušu svakog patnika srcem svoje presvete Majke koja je prvina i najviši domet otkupljenja. Produžujući ono materinstvo koje mu je po Duhu Svetom samome dalo život, umirući Krist je Mariji, vazda Djevici, povjerio novo – duhovno i sveobuhvatno – materinstvo koje se odnosi na sve ljude kako bi svaki čovjek na svojem putu vjere s njime ostao tijesno povezan sve do križa i kako bi snagom toga križa svaka

preporođena patnja od ljudske slabosti postajala snagom Božjom. . .

Krist ne tumači apstraktno razloge trpljenja, nego prije svega kaže: „Slijedi me!“ Dođi! Svojim trpljenjem sudjeluj u djelu spasenja svijeta koje se vrši mojim trpljenjem, mojim križem. I kako čovjek uzima križ duhovno se sjedinjujući s Kristovim križem, tako se pred njim otkriva spasenjsko značenje trpljenja. Taj smisao čovjek ne otkriva na svojoj ljudskoj razini, nego na razini Kristove patnje. No istodobno taj spasenjski smisao trpljenja s Kristove razine *silazi na čovjekovu razinu* i na određeni način postaje njegov osobni odgovor. I tada čovjek u svojem trpljenju nalazi unutarnji mir, čak duhovnu radost...

Trpljenje oslobađa ljubav

29. Slijedeći tu evanđeosku usporedbu, može se reći da je trpljenje, koje je u toliko različitih

oblika prisutno u našem ljudskom svijetu, u njemu prisutno također radi toga *da u čovjeku oslobodi ljubav*, upravo to nesebično darivanje osobnoga "ja" u korist drugih ljudi, u korist patnika. Svijet ljudskoga trpljenja neprekidno, da tako kažemo, doziva jedan drugi svijet: svijet ljudske ljubavi. A tu nesebičnu ljubav koja se budi u njegovu srcu i njegovim djelima, čovjek u izvjesnom smislu duguje trpljenju. Čovjek "bližnji" ne može ravnodušno proći pokraj patnje drugog čovjeka, ne može to u ime osnovne ljudske solidarnosti, još manje u ime ljubavi prema bližnjemu. On se mora „zaustaviti“, "ganuti se", postupajući baš kao Samarijanac iz evanđeoske prispodobe.

KS, Zagreb, 2003.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/trpljenje-oslobaa-ljubav/](https://opusdei.org/hr-hr/article/trpljenje-oslobaa-ljubav/)
(4.06.2025.)